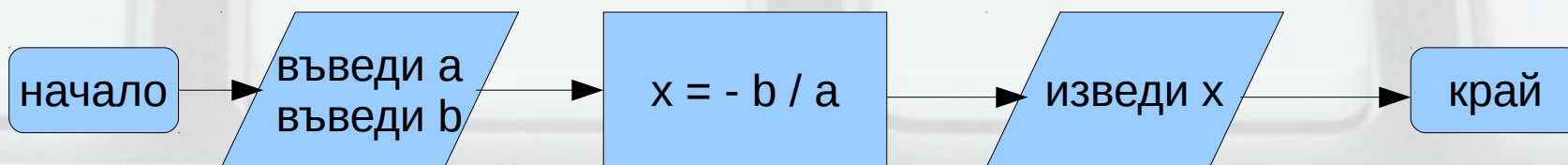

Управляващи оператори в C++

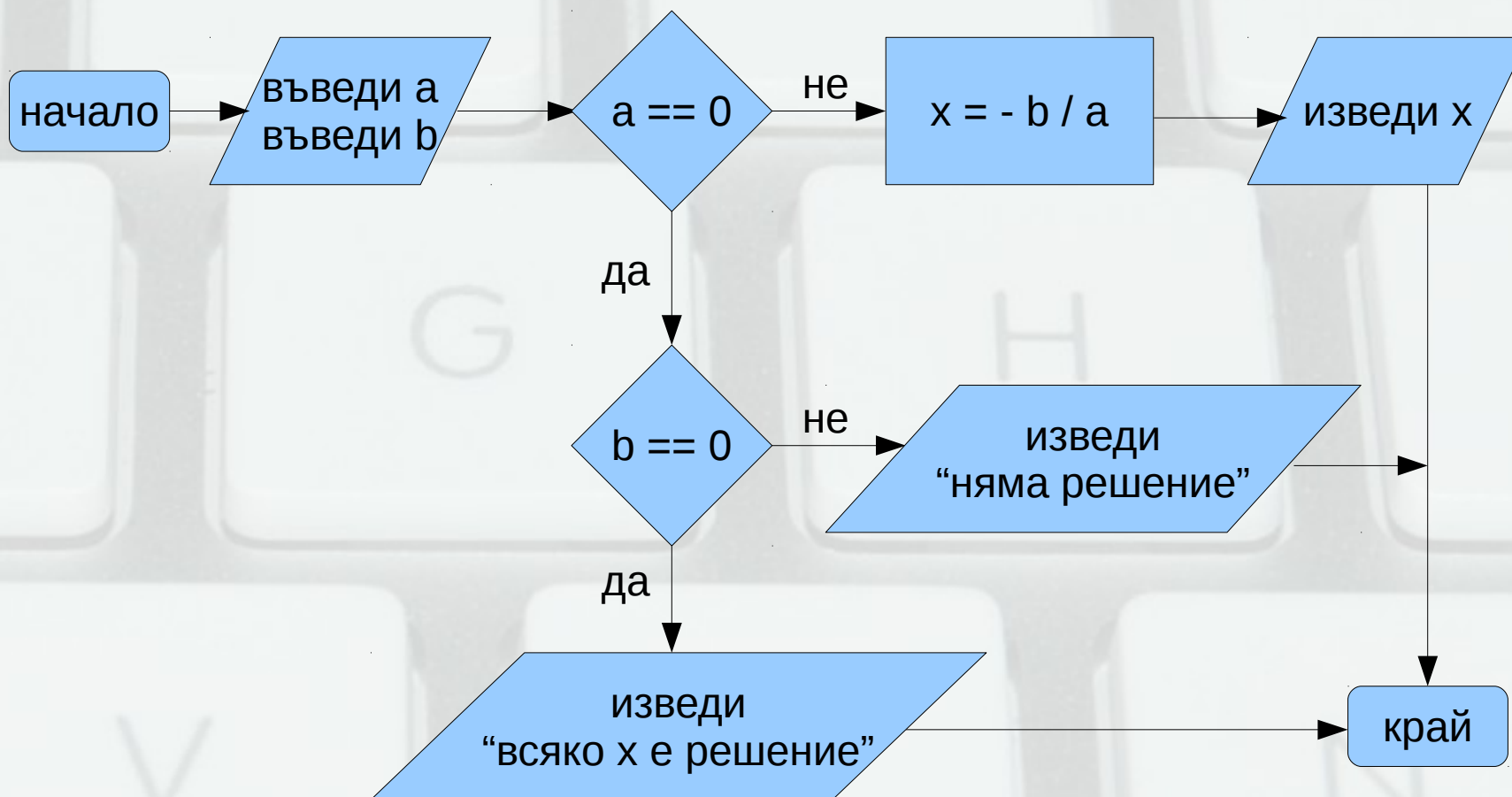
Изчислителни процеси

- Алгоритъм: последователност от стъпки за извършване на пресмятане
- Блок-схеми

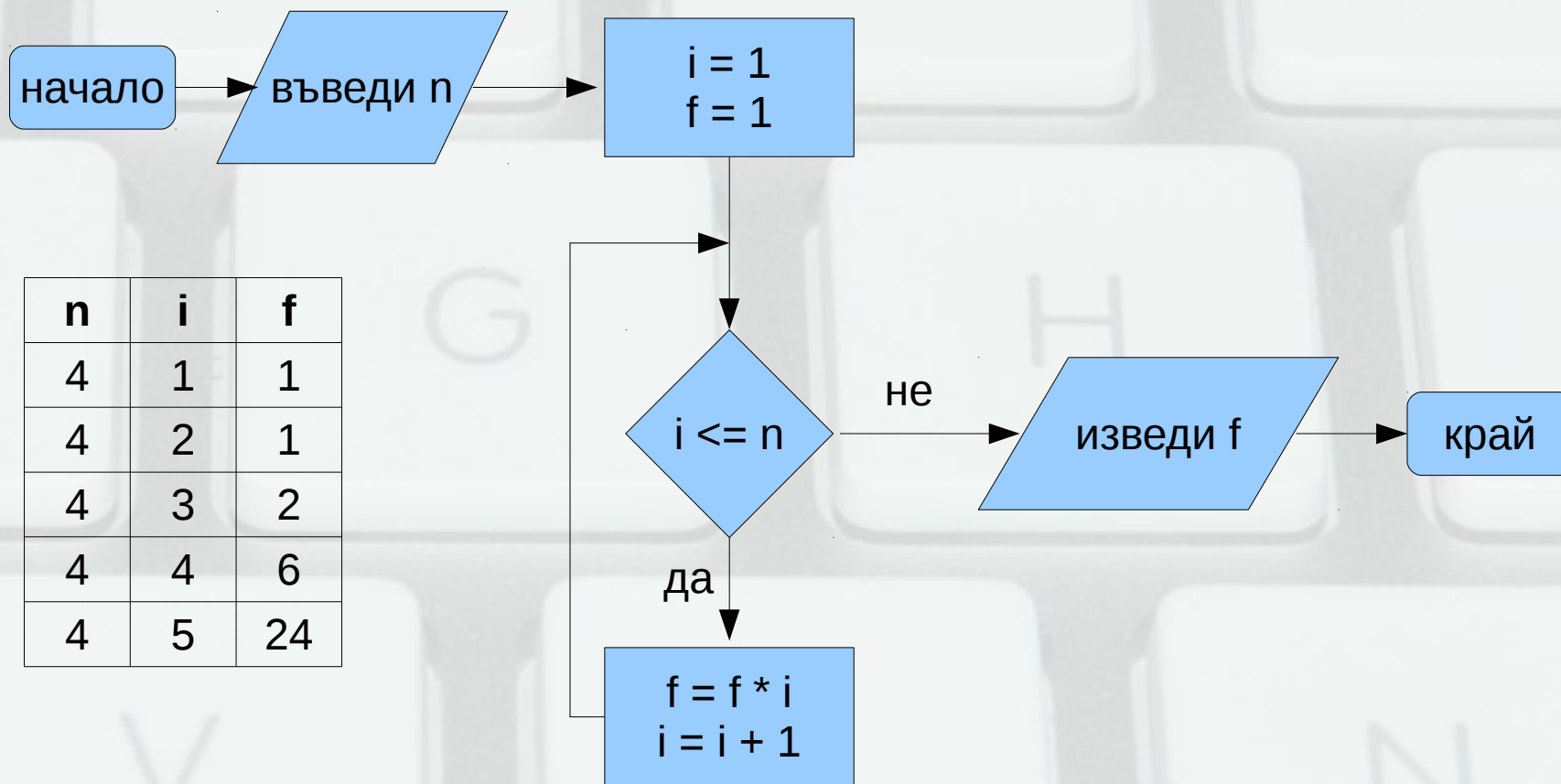

Пример за линеен процес

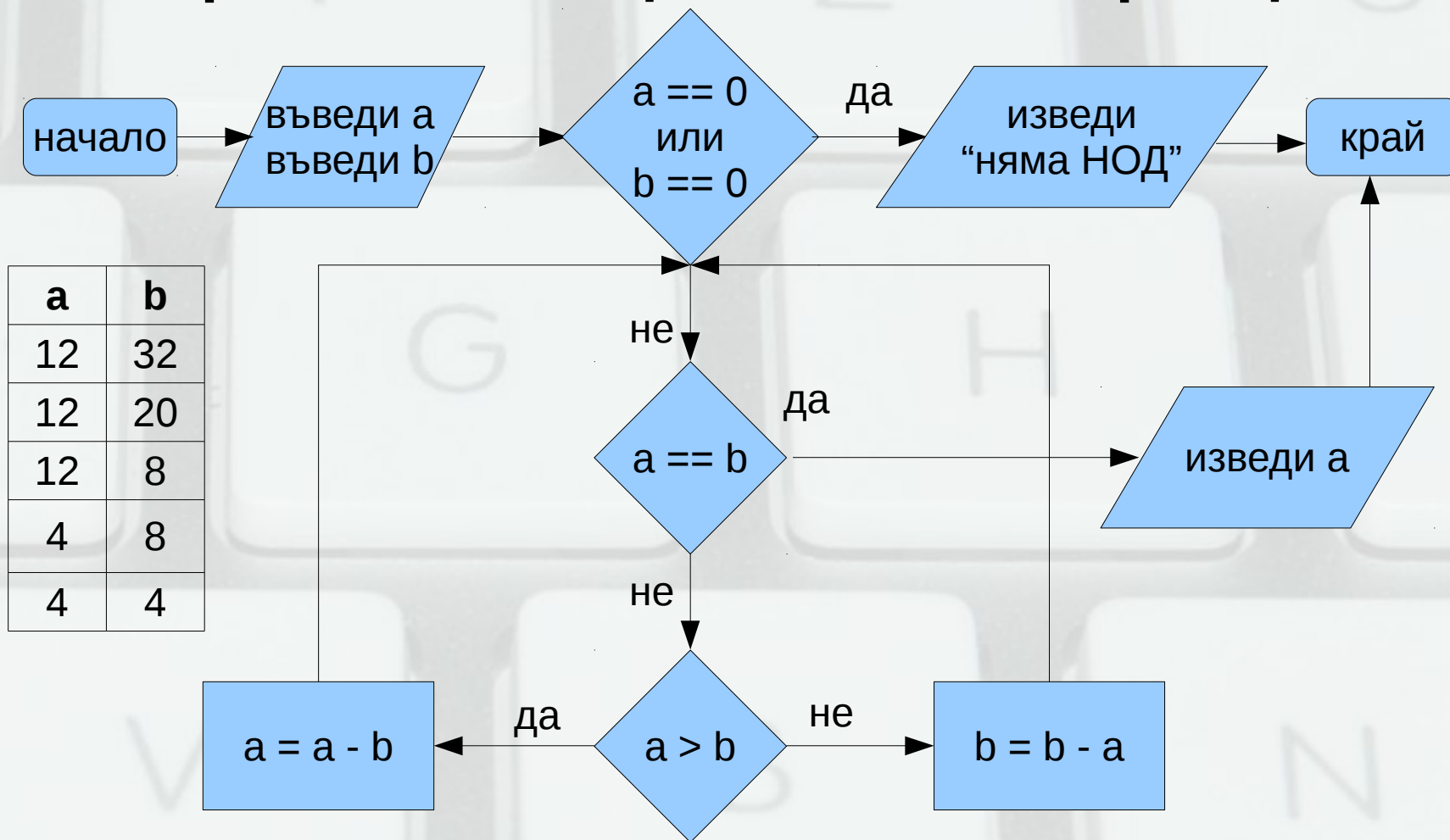
Разклоняващи се процеси

Индуктивни циклични процеси

Итеративни циклични процеси

Структурни езици

- 1) Въведи a, b
 - 2) Ако $a = 0$, към 5)
 - 3) $x = -b / a$;
 - 4) Премини към 9)
 - 5) Ако $b = 0$, към 8)
 - 6) “Няма решения”
 - 7) Премини към 9)
 - 8) “Всяко x ”
 - 9) Край
- Въведи a, b
 - Ако $a = 0$
 - Ако $b = 0$
 - “Всяко x ”
 - Иначе
 - “Няма решения”
 - Иначе
 - $x = -b / a$;

Структурни езици

1) Въведи n

2) $i = 1; f = 1;$

3) Ако $i > n$, към 6)

4) $f = f * i; i = i + 1;$

5) Премини към 3)

6) Изведи f

7) Край

- Въведи n

- $i = 1; f = 1;$

- Повтаряй n пъти

 - $f = f * i;$

 - $i = i + 1;$

- Изведи f

Структурни езици

1) Въведи a, b

2) Ако $a = b$, към 6)

3) Ако $a > b$, към 5)

4) $b = b - a$; към 2)

5) $a = a - b$; към 2)

6) Изведи a

7) Край

- Въведи a, b

- Докато $a \neq b$

 - Ако $a > b$

 - $a = a - b$

 - Иначе

 - $b = b - a$

- Изведи a

Оператор за присвояване

- `<променлива> = <израз>;`
- `<lvalue> = <rvalue>;`
- `<lvalue>` означава място в паметта със стойност, която може да се променя
- пример: променлива
- `<rvalue>` означава временна стойност, без специално място в паметта
- стандартно преобразуване на типовете

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

- Операция (operator)
- Израз (expression)
- Оператор (statement)
- $\langle \text{израз} \rangle ::= \langle \text{константа} \rangle \mid$
 $\langle \text{променлива} \rangle \mid$
 $\langle \text{унарна_операция} \rangle \langle \text{израз} \rangle \mid$
 $\langle \text{израз} \rangle \langle \text{бинарна_операция} \rangle \langle \text{израз} \rangle$
- $\langle \text{оператор} \rangle ::= \langle \text{израз} \rangle ;$

Присвояването като операция

- **дясноасоциативна** операция
- $a = b = c = 2;$
- $a = (b = (c = 2));$
- **НЕ:** $((a = b) = c) = 2);$
- `cout << x + (b = 2);`

Операция за изброяване

- $\langle \text{израз}_1 \rangle, \langle \text{израз}_2 \rangle$
- оценява и двата израза, но крайният резултат е оценката на втория израз
- $a, b, c, d \Leftrightarrow (a, (b, (c, d)))$
- **дясно**асоциативна
- използва се рядко

Съкратени оператори за присвояване

- $a = a + 2 \Leftrightarrow a += 2$
- $-=, *=, /=, \% =$
- $a = a + 1 \Leftrightarrow ++a$
- $a = a - 1 \Leftrightarrow --a$
- $a++ \Leftrightarrow a = (b = a) + 1, b$

Оператор за блок

- {<оператор₁><оператор₂>...<оператор_n>}

- { {<оператор> } }

- Вложени блокове

```
{  
    int x = 2;  
    {  
        x += 2;  
        cout << x;  
    }  
}
```

Област на видимост (scope)

- областта на видимост се простира от дефиницията на променливата до края на блока, в който е дефинирана
- дефиниция на променлива със същото име в същия блок е забранена
- дефиниция на променлива във вложен блок покрива всички външни дефиниции със същото име

Празен оператор

- ;
- ; ↔ }

Условен оператор

- **if** (<израз>) <оператор> [**else** <оператор>]
- `if (x < 2) y = 2; if (x > 5) y = 5; else y = 3;`
- `if (A) X; ⇔ if (A) X; else;`
- `if (!A) X; else Y; ⇔ if (A) Y; else X;`
- `if (A && B) X; else Y; ⇔
if (A) if (B) X; else Y; else Y;`
- `if (A || B) X; else Y; ⇔
if (A) X; else if (B) X; else Y;`

Условна операция

- $\langle \text{булев_израз} \rangle ? \langle \text{израз} \rangle : \langle \text{израз} \rangle$
- тернарна операция
- Пример: $x = (y < 2) ? y + 1 : y - 2;$
- $A \Leftrightarrow A ? \text{true} : \text{false}$
- $!A \Leftrightarrow A ? \text{false} : \text{true}$
- $A \ \&\& \ B \Leftrightarrow A ? B : \text{false}$
- $A \ || \ B \Leftrightarrow A ? \text{true} : B$

Задачи за if/else

1. Да се провери дали три числа образуват растяща редица
2. Да се намери най-малкото от три числа
3. Да се подредят три числа в растяща редица
4. Да се провери дали три числа образуват Питагорова тройка
5. Да се транслитерира символ от кирилица на латиница
6. Да се пресметне избрана от потребителя функция

Оператор за многозначен избор

- `switch (<израз>) {`
 `{ case <конст_израз> : { <оператор> } }`
 `[default : { <оператор> }]`
`}`

- Пример:

```
switch (x) {  
    case 1 : x++;  
    case 2 : x += 2;  
    default : x += 5;  
}
```

Оператор за прекъсване

- **break;**
- ```
switch (x) {
 case 1 : x++; break;
 case 2 : x += 2; break;
 default : x += 5;
}
```

# Задачи за switch

1. Да се провери дали дадена буква е гласна или съгласна
2. Да се пресметне избрана от потребителя функция

# ЦИКЪЛ

- $x += 1; x += 2; x += 3; x += 4; x += 5;$
- $x += i; \text{ за } i = 1, 2, 3, 4, 5$
- индуктивен цикличен процес
- $\text{if } (x \geq 10) x /= 10; \text{ if } (x \geq 10) x /= 10; \dots$
- $x /= 10; \text{ докато е вярно, че } x \geq 10$
- итеративен цикличен процес



# Оператор for

- **for** ( <израз> ; <израз> ; <израз> ) <оператор>
- **for** ( <инициализация> ; <условие > ; <корекция> )  
    <тяло>
- <инициализация>;  
  if (<условие>) { <тяло> <корекция>; }  
  if (<условие>) { <тяло> <корекция>; }  
  ...
- Изключение: <инициализация> може да е дефиниция на променлива.

# Оператор for

- Пример:

```
for (int i = 1, x = 0, y = 1; i < 5; i++) {
 x += i;
 y *= x;
}
```

Задачи за for

1. Пресметнете $n!$

2. Пресметнете сумата $\sum_{i=0}^n \frac{x^i}{i!}$

3. Намерете броя на тези от числата $x_i = n^3 + 5i^2n - 8i$, които са кратни на 3

4. Намерете най-голямото число от вида $x_i = n^3 + 5i^2n - 8i$ за $i = 1, \dots, n$

Оператор while

- **while** (<израз>) <оператор>
- if (<израз>) <оператор>
if (<израз>) <оператор>
...
- for (; <израз> ;) <оператор>
- for (<инициализация> ; <условие> ; <коррекция>) <тяло>
↔
<инициализация>; while (<условие>) { <тяло> <коррекция>; }

Задачи за while

1. Пресметнете $n!$
2. Намерете средното аритметично на поредица числа
3. Пресметнете сумата $\sum_{i=0}^n \frac{x^i}{i!}$ с точност ε
4. Намерете най-значимата цифра на n
5. Проверете дали n съдържа цифрата 5

Оператор do/while

- **do** <оператор> **while** (<израз>);

- <оператор>
while (<израз>) <оператор>

- **Внимание:**

```
int i = 0, y = 0;
do {
 int x = i * i;
 y += x;
 i++;
} while (x < 10);
```

while или do/while?

- 0 или 1?
- `do <тяло> while (<условие>);`
има същия ефект като
`<тяло> while (<условие>) <тяло>`
- `while (<условие>) <тяло>`
има същия ефект като
`do if (<условие>) <тяло> while (<условие>);`
  - стига <условие> да няма странични ефекти...

Задачи за do/while

1. Проверете дали сред числата $x_i = n^3 + 5i^2n - 8i$ има кратно на 7
2. Намерете най-малката цифра на n
3. Проверете дали n е просто число
4. Намерете $\sqrt{x}$ по метода на Нютон

Оператор за продължаване

- **continue;**

```
i = 0;
while (i < 10) {
 i++;
 if (i % 2 == 0) continue;
 x += i;
 if (i * i > 50) break;
 y *= x;
}
```

- **ЛОШ СТИЛ!**

```
flag = true; i = 0;
while (i < 10 && flag) {
 i++;
 if (i % 2 != 0) {
 x += i;
 if (i * i > 50)
 flag = false;
 else
 y *= x;
 }
}
```

Вложени цикли

- ```
int i, j, k;
for (i = 0; i < n; i++)
    for (j = i; j < n; j++)
        for (k = j; k > i; k--) {
            cout << '(' << i;
            cout << ',' << j;
            cout << ',' << k << ')' << endl;
        }
```

Задачи за вложени цикли

1	3	6	10	15
2	5	9	14	
4	8	13		
7	12			
11				

1	4	9	16	25
2	3	8	15	24
5	6	7	14	23
10	11	12	13	22
17	18	19	20	21

1	3	6	10	15
2	5	9	14	19
4	8	13	18	22
7	12	17	21	24
11	16	20	23	25

$$\sum_{i=1}^n \prod_{j=i+1}^{2n-i} \frac{i-j}{i+j}$$